

KÖZMŰVELŐDÉS

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS SZÉPIRODALMI KATHOLIKUS HETILAP.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
GYULAFEHÉRVÁR (VÁR.)
Telefon szám 18.

Felölös szerkesztő: **SOÓTHY GYULA.**
LAPTALAJDONOS
AZ ERDÉLYI RÓM. KATH. IRODALMI TÁRSULAT

ELŐFIZETÉSI ARAK:
Egész évre — — — — — 8 kor.
Félévre — — — — — 4 „
Negyedévre — — — — — 2 „
MEGJELENIK MINDEN SZOMBATON.

Mosdós, aug. 5.

Püspöki Iroda

Gyulafehérvár.

Édes anyám ma reggel 7-kor csendesen elhunyt. Jóságos lelkét egyházmegyém papságának imádságába ajánlom

Majláth püspök.

A Püspök Anyja.

Ebben a vészterhes időben, amikor mindenünknek lelkét az elkövetkezendő katasztrófák előérzetének súlya szorítja, Havi-Boldogasszony ünnepének délutánján megjött a szomorú sürgöny hír, hogy Püspökünk anyja nincsen többé a földön élő emberek között.

Én, ha irok nem szeretem és nem is alkalmazom a nagy kiszólásokat, ugyanazért, most sem fogok csengő körmondásokat írni a fájdalom nagyságáról, meg a gyász közvetlenségéről. Elég nekem az, hogy mind a kettőt meg kellett érnem és lelkemben végig kell szenvednem, mert igazat mondok az Isten előtt, ha azt írom, hogy bár ne kellett volna megérnem egyiket sem.

A gondviselő Isten azonban, aki életünk határait megszabta, az írás szavaiban arra oktat bennünket, hogy legyünk férfiak és a vallásosan gondolkozó férfi lélek szemével nézzük és ítéljük meg az ő gondviselésének intézkedéseit. Ha pedig ebből a néző pontból szemléljük ezt az emberi szív érzései szerint szinte elviselhetetlennek tetsző fájdalmas eseményt, mégis az Isten irtalmas jóságának és atyai nagy szeretetének perspektívái nyílnak meg lelki szemünk előtt.

Ez az erdélyi egyházmegye 1897. évben Majláth Gusztáv gróf személyében új Főpásztort kapott. Az új főpásztor sok és kiváló kvalitással jött hozzánk, hogy ezen ősrégi egyházmegye hitéletét a mélységekbe hatoló buzgalommal új életre serkentse és megújítsa itt a földszínt. Küldetése, eljövetele, charizmái, mindnyájunkat a legszebb reményekkel töltöttek el és tettvágyunkat sarkalta a fiatal főpásztor lángoló buzgósága. De hogy az ő küldetése a gondviselő jó Istennek mekkora jó-téteménye volt, azt igazán csak akkor

tudtuk meg, amikor eljött hozzánk az ő áldott lelkü édesanyja.

Eljött egyszer és azóta minden esztendőben; a téli hónapokat, az egész karácsonyi ünnepkört és husvétinak egyrészt mindig itt töltötte; olyan időben tartozkodott itt, amikor a keresztény emberek családi és társas élete bensőségebb szokott lenni és minden esztendő szorosabbra fűzte azt a kapcsolatot, amely az egyházmegye papságát a hálás szeretet és a fiui kegyelet érzelmeivel fűzte a Kegyelmes Asszonyhoz. Az evangélium szelleme szerint mi természetesebb annál, mint hogy a pap életet, lélekben, igazságban és minden cselekedetében a Megváltó életéhez hasonlítson? A mi Urunk Jézus Krisztus élete azonban enyészhetetlen fényű és kiapadhatatlan erő bizonyosága annak a szeretetnek, amellyel Szentséges Anyja iránt viseltetett. Ezt a szeretetet öröklő minden jó pap a kézfeltétel pillanatában; aki pedig nem öröklő, csak azért nem öröklő, mert nem a Krisztus szelleme hozta őt a papi pályára. Főpásztorunk lelkét is akkor értettük meg igazán, amikor anyja iránt való szeretetét láttuk; nagy hivatásához való ragaszkodását és nagy papi lelkét is akkor ismertük meg szívünk szerint, amikor láttuk azt a csodálatos szeretetet, amellyel az ő anyja viseltetett iránta.

Senkisémm zárkoztam el ekkor az elől a meggyőződés elől, hogy akinek lelkét az Isten Egyszülött Szt. Fiának szeretetére ilyen anyja nevelte, annak buzgósága a halhatatlan lelkek megmentésére igazán Krisztus lelkének ereje által él és munkálkodik.

Krisztus Követésének írója azt írja egy helyen: vere magnus est, qui magnam charitatem habet. Ennek az igazságnak egyik legszembetűnőbb bizonyosága a keresztény anyai szív, úgyannyira, hogy maga az Isten, amikor irántunk való nagy szeretetéről meg akar győzni bennünket, az anyáról vesz hasonlítást, mert azt mondja az írás szavaival: ahogy megfeleldkezhetik-e az asszony gyermekéről és elhagyhatja-e az anyja magzatát? . . . Ha szinte elfeledhetné is, én mégsem feledlek el téged. Hiszen ha egy gyenge asszony gyermeke miatt sokszor a szeretetnek és önfeláldozásnak csodáit miveli, mire nem képes akkor maga az Isten, aki minden szeretetnek örök kútfeje, az anyai nagy szeretetnek áldásait éreztük mi is azóta, amióta Püspökünk főpásztori munkáját az ő áldott lelkü édesanyjának imája és anyai szeretete kísérte. Mert ez az anyai szeretet mi is valamennyien éreztük és

ez az érzés mindnyájunkat kimondhatatlan vigasztalással, megnyugvással, bizalommal és hálával töltött el.

Születésénél, rangjánál, családi összeköttetései előkelőségénél fogva a világ felfogása szerint szinte megközelíthetetlen magasságban állott fölöttünk szegény földi halandók fölött, de ha itt volt köztünk, ebből a nagy előkelőségből nem láttunk, nem tapasztaltunk semmit, csakis az ő nagy szeretetét láttuk, csakis az ő nagy jóságának, az ő áldott anyai lelkének melegét éreztük. Az Isten, aki az agyak gondolatait és a szívek érzelmeit ismeri, itéli és értékeli, tudhatja csak megítélni azt a sok jót, amely abból származott, hogy mindnyájunkat ennek a nagy anyai szívnek irántunk való jósága és szeretete lelkesített.

Azonban eljött az óra és Isten rendelése szerint Püspökünk édesanyja a mennyei Atyához tért. Reánk gyarló emberekre teljes súlyával ránk borul a gyász és a fájdalom; a legnagyobb fájdalom, amely az emberi szívet érheti, mert amikor az ember anyját veszti el, úgy érzi, hogy elszakadt az a fonál, amelyen át lelkének éltető ereje táplálkozott. Főpásztorunk szívének eme nagy fájdalmában lelkünknek minden izomrostja részt vesz, mert érezzük és tudjuk, hogy kihült az az anyai nagy szív, amelyben Főpásztorunkkal és Atyánkkal együtt mindannyian helyett találtunk. Áldott tetteit az anyaföldbe temetjük ugyan, de hitünkkel, szívünkkel és imáinkkal az égbe emeljük az ő halhatatlan lelkét. Legnagyobb bizonyosága annak, hogy Isten a mennyei boldogok sorába fogadta az ő lelkét, maga a hosszú földi élet, amellyel Isten megáldotta őt.

Feleséged, mint a szőlőtő házad falain; fiad asztalod körül, mint az olajfa, üde csemetéi a tavaszi réten; boldog vagy, mint az istenfelő férfiú, akinek megadta az Úr, hogy meglássa fiainak, unokáinak fiait és az Úr kezének áldását az ő háznépe fölött. . . . Így énekli meg a zsoltáros az Úr irtalmas szeretetének és atyai tetszésének szemmel látható bizonyítékait. Ki kételkedhetnék ezek után abban, hogy ez az Istenhez tért áldott női lélek a mennyei Atya szeretetének teljes bőségével fogadtatott a boldog örökké valóság békéjében, mikor az ő egész élete szinte szóról-szóra való megtévesztése volt a királyi próféta által kijelentett isteni ígéretnek. De többet mondok: Isten irtalmas szeretetének szemmel látható megnyilatkozása az is, hogy éppen ezekben a napokban hivta el őt a mennyei megjutalmazására! Világra szóló katasztrófák küszöbén állunk; összeomlás-

sal fenyeget az az egész világ, amelyben születünk, felnőtünk és eddig éltünk; a a fékezhetetlen fajgyűlölet készen áll arra, hogy romba döntse mindazokat az anyagi és erkölcsi javakat, amelyeket az evangélium szellemében haladó, polgárosodás létesített. Földi embernek szeme előre nem láthatja azt a hihetetlen nyomort és szenvedést, amely elkövetkezhetik, ha Istennek irgalmas minden hatósága határt nem szab az elvadult emberi szenvedélyek romboló árjának és ezen ítélet idő szörnyű napjainak bekövetkezése előtt elhívta őt a mennyei Atya; elrejtette őt az Ő mennyei hajlékában, hogy a veszedelem napján megtalálja őt az Ő hajléka rejtékéből (Zs. 26, 5.) Isten, aki az üdvözültek szeméi elől elzár minden földi nyomorúságot, most hívta el őt, hogy ne lássa meg azt a nyomort, amit Istennek legsúlyosabb ostroma, a háború vár majd a bűneiben megrögzött és elkapottóságában elvakult emberekre.

Ami fájdalmas megilletődésünk azonban nyilvánuljon meg Isten szándéka szerint való cselekedetekben és a megdicsőült Nagyszony vallásos lelkületéhez méltó tényekben! Nem kétlem, hogy az egyházmegye minden papja ismerni fogja azt a kötelességet, hogy Főpásztor elhunyt édes anyjának szent misével tartozik. Krisztus Urunk, a boldogság Szt. Szűz a dicsőült Szentek és az Anyaszentegyház minden hű fiának érdeméből, az örökkévalóság virágaiból fonjunk halhatatlan lelkének enyészhetetlen szépségű koszorút! Mivel pedig koszorúról van szó, azt hiszem méltó és szép dolog volna, hogy a lapunk szerkesztőjének minden pap beküldéné a névjegyet jelzésével annak a napnak, amelyen misézett a Kegyelmes Asszonyért; mikor aztán ezek a jegyek mind összejöttek készítsünk egy ezüst koszorút, melynek egyes levelein a misézők neve s a szent misék napjai bevésetvén s ezt a koszorút nyújtuk át emlékül a főpásztornak. De minden ezüstnél és aranynál maradandóbb legyen szíveinkben az ő áldott emlékezete!

— rst —

A vikárius felhívása.

Főpásztorem nevében szeretettel felkérem mindazon paptestvéreimet, akik üdülés vagy egyéb ok miatt állomáshelyeiktől távol vannak, e sulyos napokban azonnal térjenek vissza állomáshelyeikre.

Továbbá azon lelkipásztorkat, paptanárokat, kiket hadi szolgálatra nem hívtak be, az e célból behívott szomszédos paptestvéreiknek elhagyott plebániáit, minden további intézkedés nélkül, — még személyes áldozatok árán is, — szükség szerint mindenben kiségetni sziveskedjenek. Miért is ezen időre mindazon lelkészeknek és segédlelkészeknek, paptanároknak, kik még ilyenekkel nem bírnának a „binandi facultast“ megadom; hogy így mindnyájan, ha nem is fegyverrel kezünkben, de nemesen érző papi szívvel szolgáljunk Istennek, hazánknak és királyunknak.

Gyulafehérvár, 1914. augusztus hó 6-án.

Zomora Dániel,
püspökhelyettes.

A vikárius intézkedése

Kegyelmes Asszony szomorú halálhírére a következő:

I.

A székeskáptalan a következő sürgönytel fejezte ki részvétét a főpásztornak:

Gróf Majláth Püspök

Mosdós.

Nagyméltóságod édes anyja elhunyt felett érzett őszinte részvétét tolmácsolja és folyó hó hetedikén érette szentmise áldozatát mutatja be

Excellenciád székeskáptalana.

II.

A székesegyház összes harangjai zugszak 6-án és 7-én reggel, délben és délután.

III.

7-én 9-kor gyászmisét mondott a vikárius a hívek, hivatalok és hatóságok őszinte részvételével.

IV.

A püspöki irodának küldött sürgönyt elküldötte az esperesi kerületeknek.

Nagy események.

E helyen nem teszünk mást, mint összegyűjtjük azokat az adatokat, melyek hazánk történelmében fényes helyet foglalnak el.

Egyik napilapunk képet hoz szerzett királyunkról: az íróasztalán ül és aláírja a hadüzenetet s e szavak olvashatók a kép alatt:

A fehérvári, bakócai, dolni-miholjaci árvák és ügyefogyottak nem látják már maguk felé közeledni a jöteknység angyalát?

Majd, ha a szomorú temetésről hazajön s közöttünk jár a mi jó Atyánk, hiányzani fog szeméi sugárzásából egy boldog, büszke, gyöngéd sugar az élő, hiven szerett édesanyjáról való emlékezésnek sugara.

Több lesz tekintetében egy vonással, mely a lemondásról beszél.

Szeretők szívünk minden melegét elküldeni abba a szomorú, szép mosdósi kastélyba s azt mondani a mi jó Atyánknak: Nezz ránk a te szerető, gyöngéd szeméiddel jó Atyánk!

A jó anyának 84 éve századokra kiható, sőt kitörülhetetlen vonalokat rajzolt lelkünkbe.

A rohanó évek távlatában nem fogyott, hanem nőttön-nőtt emléke egy nagy édesanyának, aki nemcsak egészen és elszakíthatlanul nekünk adta fiát, hanem Ómaga is mienk volt.

Szeretél, szerettünk mi is.

Akit szerettünk, meghalt.

(† özv. Majláth Györgyné 1914. aug. 5.)

Szomorú szívvel gondolunk Szlavoniára s ott egy kedves, szép kastélyra, melyben ami édesanyánk, Atyánk anyja fekszik elfáradtan, szép öregkornak súlyos terhével vállalva. Püspök Atyánk szerető fiú szívével nézzük a kegyelmes asszonyt s e sorok már addig írodnak, míg az ő édesanyai szíve ég és föld, kikerülhetetlen sors és anyai szeretet között küzd — nem tudva: gyermekei szomorúságának, vagy az isteni Gondviselésnek hajtson-e fejet. Meghalt a kegyelmes asszony. Hiszen az olyan természetes, hogy 84 év közelebb hordoz az éghez, mint a földhöz! Olyan természetes, hogy a fiu álljon édesanyja betegágya mellett! S mégis hamarabb lopózik szívünkbe a fájdalom, semhogy ez igazság megnyugtathatna.

Oly nagyon nehéz elgondolnunk, hogy

hideg téli napokon ezután már üres lesz a fehérvári püspöki lakban két meleg szoba, a dolgozó szobában egy kedves kis sarok, melyben fehérhajú, bizalomra keltő mosolygással dolgozó matrona ül, míg fia lelkünk ügyein fárad íróasztala mellett.

Istenem, hát csak meghűlhet még ez a melegen dobogó szív is, mely anyai szeretet-melegét árasztott szét Erdélyben!

A kispapok vékony, fázós teste már nem kap többé az ő kezemunkájából puha, finom gyapju mellénykét?

Az elhagyott, szegény templomok, szegény Úra nem öltözik meleg szívvvel készített és adott ruházatba?

Ügyes-bajos, szegény emberek, szomorodott lelkű papok nem nyernek többé az ő anyai szíven keresztül tört sugarokat fia kezéből, atyai szavaiból?

A fehérvári nagy ebédlőben mindig hiányozni fog az az édes kép, amikor a püspökfiu oly gyöngéd szeretettel enyeleg az édes mamával s e feledé legalább azalatt anyai gondját?

Oberbauer A. Utóda Budapest, IV. Váci-utca 41.
A legjobb hírnévnek örvendő és legrégebb egyházi szerek, ruhák, zászlok. stb. gyára. — Árjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve.

„Mindent megfontoltam és meg-gondoltam.”

Komoly szavak ezek királyunk proklamációjából, mit szeretett népéhez intezett: Megörökítjük itt Felségs Kormány jó szívet s nagy lelket visszatükröző eme kiáltványt.

NÉPEIMÆEZ!

Leghőbb vágyam volt, hogy az Isten kegyelméből még hátralevő éveimet a béke műveinek szentelhessem és népeimet a háború áldozataitól és terheitől megóvhassam.

A gondviselés másként határozott.

Egy gyűlölettel telt ellenség üzlmei kényszerítettek, hogy a béke hosszú esztendei után kardot ragadjak monarchiam becsületének védelmére, tekintélyének és hatalmi állásának megóvására és területi épségének biztonságára.

A szerb királyság, amelyet állami létének első kezdetétől fogva egészen a legújabb időkig úgy elődeim, mint én is támogatásban és segítségben részesítettünk, gyorsan felejtő hálátlansággal már évekkal ezelőtt Ausztria-Magyarország ellen ellenségeskedés útjára lépett.

Az a rendelkezésem, amellyel Boszniában és Hercegovinában teljesített három évtizedes áldásos beke-munka után ezekre az országra kiterjesztettem uralkodói jogaimat, Szerbiában a féktelen szenvedély és elkeseredett gyűlölet kitöréseivel fogadtott, holott ez ország jogait semmi tekintetben nem sértette. Kormányom akkor az erősebbnek szép jogával elve, a végletekig vitte elnézést és engedékenységet, csak csapatainak a békeleltársamra leszállítását és azt az ígéretet kívánta Szerbiától, hogy a jövőben a béke és a barátság útján fog járni.

Amidőn két évvel ezelőtt a török birodalommal állt harcban Szerbia, kormányom ugyancsak a mérséklet

szellemétől vezetve, a monarchia legfontosabb életfeltételeinek megóvására szorították. Elsősorban ennek a magatartásnak köszönhetette Szerbia a háború céljának elérését.

Nem teljesült az a reménység, hogy a szerb királyság méltányolni fogja kormányomnak hosszú türesét és békeszeretét és be fogja szavát váltani.

Mindig magasabb hullámokat vet az Ellenem és Házam ellen érzett gyűlölet. Mindig leplezetlenebbül lép előtérbe az a törekvés, amely Ausztria-Magyarországgal elválaszthatatlanul egybetartozó területek elszakítására irányul.

A határon bűnös áramlat csap át, amely a monarchia délkeleti részén az állami rend alapjainak megingatására, a népknek, amelyről olyan atyai szeretettel gondoskodom, az uralkodóház és a haza iránti hűségtől való eltántorítására és a felnöve ifjúság felrevezetésére s az örület és a hazaárulás bűnös tetteire való felizgatására irányul. Gyilkos merényleteknek egész sorozata s egy tervszerűen szőtt és keresztülvitt összeesküvés, melynek borzasztó sikere szíven talált Engemet és hű népeimet: ime, ezek megszelátható véres nyomai a Szerbiából munkába vett és vezetett titkos üzlmekeknek.

Ezt a türhetetlen aknamunkát meg kell állítani. Szerbia ezen folytonos kihívásainak veget kell vetni, ha sértetlenül fenn akarjuk tartani monarchiam méltóságát és becsületét, ha a folytonos megrázkódtatásoktól meg akarjuk óvni annak állami, gazdasági és katonai fejlődését.

Hiába tett kormányom még egy utolsó kísérletet, hogy békés eszközökkel érje el ezt a célt s komoly figyelemzetéssel megfordulásra bírja Szerbiát.

Szerbia visszautasította kormányomnak mérsékelt és igazságos kívánságait és megtagadta azon köte-

lességek teljesítését, amelyek népek és államok békés együttélésének természetes és szükséges alapjai.

Fegyveres erővel kell tehát államaim számára a belső nyugalom és az allandó külső beke nélkülözhetetlen biztosítékait megszereznem.

Ebben a komoly órában tudatában vagyok elhatározásom egész horderejének s a Mindenható előtti felelősségnek.

Mindent megfontoltam és meg-gondoltam.

Nyugodt lelkiismerettel lépek a köteleesség útjára.

Bizom nepeimben, akik minden viharban hiven és egyesülten seregletek mindig trónom köré s hazájuk becsületeért, nagyságáért és hatalmáért a legsúlyosabb áldozatokra is mindig készen állottak.

Bizom Ausztria-Magyarországnak önfeláldozó lelkesültséggel telt vitéz hadseregében. És bizom a Mindenhatóban, hogy fegyvereimnek adja a győzelmet.

Kelt Ischlben, 1914. július hó 28-án.

Ferenc József s. k.

Gróf Tisza István s. k.

Hű szövetségeseink Vilmos császár, az erős kezű Rex-Imperator beszédet intéz Berlinben a hazafias tüntetőkhöz a királyi palota lovagló termének ablakából aug. hó 1-én:

— Nehéz óra következett ma el Németországra, Irigyeink jogos önvédelemre kényszerítettek, kezünkbe nyomják kardunk markolatát. Még ez utolsó órában is remelem, hogy belátásra bírom ellenfeleinket és a beket fenntartom. Ha mégis kardunk kirepül hüvelyéből, Isten segítségével úgy forgatjuk, hogy becsülettel helyezhetjük vissza hüvelyébe. Mindnyájan jól tudjuk, hogy a háború temerdek ver- és pénzáldozatot kíván német népetől, *de megmutatjuk ha kell, ellenségeinknek, mit jelent megtámadni Németországot!* És most Istennek ajánlak benneteket! Menjete a templomokba, térdelejték le Isten előtt és kérjétek derek hadseregünkre az Ő segítségét! —

A következő esemény már nagyon közel érdekel bennünket: román testvéreink hazafias nyilatkozata. Egyelőre Hunyadmegyéről van szó, de reméljük e pelda vonzani fogja többi román testvéreinket is.

Déváról azt jelentik, hogy az ottani románok dr. Pap Justin ügyved vezetése alatt megjelent tegnapi Csulay Lajos alispán előtt és nyilatkozatok adtak át. A nyilatkozat a románok türhetetlen királyhűségéről és hazaszereteteről tesz tanubizonyságot. A románok e nyilatkozatban kijelentik, hogy a helyzet súlyát egész lényükben átérzik, az alkotmányos küzdelmek közepette támadt ellentéte fátyolt borítanak, mert a mi disszonáns hang volt, az a hazaszeretet összeolvasztó erejében elsimult. Ünnepiesen

Bf.

Szenvedtél? Fáj az nekünk is.

Talán — rövid kis időre el kell változotok? A búcsuzás nélküli elválás fáj nekünk is.

Osztotál hiven minden bajunkban? Veled osztozunk a fájdalomban jó Atyánk!

Imádkoztatok értünk a fehérvári kápolnában? Széles Erdélyben Kegyelmes Asszonyunkért imádkozunk mindnyájan.

A szeretet melegével védtelek a világ fagyos lehellete ellen?

Szeretettünk melegével a halál dermesztő hidegsége ellen akartunk óvni mi is.

Atyáink! Erdélynek jó népe ósztatlan szeretettel csoportosul melléd s arra kéri az Urat, hogy az elválás is mosolygós, vidám legyen köztetek.

És ha Isten úgy akarná, hogy az elválás irt alkosson lelkünkben, mikor gazdagabb lesz az ég, szívünk szeretete majd betölti azt a fájó sebet, melytől a szerető fiu szíve ég.

Erdélyi jó hívek! Akit szerettünk, meghalt. Akit szerettünk gyászol. Ugy-e megdobbant a szívünk oly hangosan, oly erősen, oly melegen, hogy megérezzék azt Mosdóson is

azok, akiknek most minden jó érzés alamszua, minden ima kegyes adomány, mert szívüknek közös kínese árván maradt s fele az égbe költözött, fele a földön marad — megsebezve, elhagyatva.

Annak, aki úgy tudott élni csak éretünk, csupán mi adhatunk — Isten után vi-gasztalást.

Ott fenn látni fogja az édesanya, mennyire megértettük fiát s áldást ad reánk.

Majd látni fogja fia, hogyan szerettük édesanyját s ez balszánként oszlatja fájdalmát. És most, hogy bekövetkezett az, hogy aki sokaknak Atyja, árva is legyen, újabb édes-bús kapcsolattal simul a lelke hozzánk s mi hozzá, mert együtt imádkozunk azért, ki az volt nekünk is, ami neki: édesanyánk.

Jó szíve nem tudta nézni azt a szomorú zürzavart, melyben élünk s mely még nyomasztóbban nehezedik reánk, elment oda, hol nincs fájdalom, köny, a boldog örökkévalóságba. Az örök világosság fényeskedjék neki!

kijelentik, hogy meg van bennük minden áldozatkészség és készek a végső áldozatokra is, hogy erőnket egybevetve, a harc után kivívandó győzelmet tőlük telhetőleg előmozdítsák. Istenben vetett hittel és bizalommal erősen hiszik, hogy az elvitathatlan igazért harcoló fegyveres erőnk jogos és igazságos győzelmet arat az ádáz ellenséggel szemben. Ezen igen ünnepes szavainkhoz — így folytatódik a nyilatkozat — hozzáfűzzük még azt, hogy a román népet a törhetetlen királyhűségben és hazaszeregetben feltétlenül megtartjuk és minden ellenséges és káros befolyástól megóvjuk, hogy mindattól tartózkodjunk, ami a királyhűséget és hazaszereget, nemkülönben a feltételesen jogrendet csak némileg is érintené. Egyben kértük, hogy nyilatkozatukat illetékes köröknek is tudomására hozzák. —

Ezt vártuk a hazafias románoktól:

Dr. Mihályi Tivadar felhívása.

(Budapest, 1914. aug. 3.) Dr. Mihályi Tivadar, a román komité elnöke a brassói Gasetta Transsylvania-ban felhívást intéz a hazai románsághoz. Közli híveivel, hogy amennyiben kormányunk kivételes rendelkezései folytán politikai jellegű köz- és magán-gyűlések megtartása a hadműveletek idejére be van tiltva, a román nemzeti komité sem tarthatja meg. Sajtó útján fordul tehát az összes hazai románokhoz és teljes bizalommal és szeretettel hívja fel őket a törvény szellemének és a nehéz napok által megkövetelt szolgáltatásoknak, megfelelően teljesítsék kötelességüket és az ellenőrizhetetlen híresztelésekkel szemben egyedül hazafias lelkiismeretükre hallgassanak, elűzve lelkükből a rosszakaratú ugratásokat. Őfelsége és a haza győződjenek meg a Habsburg Monarchia jogára alatt levő román nép hűségéről és áldozatkészségéről. A román legények mindenféle lelkesedéssel vonuljanak haderőnk zászlója alá, hogy verüket ontsák a harc mezején. Az itthon maradtok pedig azzal az óhajjal kísérik őket a harcba, hogy győzelemmel térjenek vissza. Különösen a falusi népet figyelmezteti, hogy tartózkodjék az italtól és minden olyan kihágástól, mely a közbiztonságot veszélyeztetheti. A román nép józan és rendszerető hajlandóságában, lojalitásában bizik és Isten segítségét és áldását kéri fegyvereink győzelmére.

Végül mostanra bezárjuk sorainkat azzal a fohással, mellyel Biharmegye főispánja a vármegyei közgyűlést bekezdette:

„Patrona Hungariae ora pro nobis!

Prinz Eugen-mars vagy Belgrád története

Az egész világ figyelme Belgrád felé irányul: Belgrád neve belekerült a magyar nótába. Azt hisszük, időszerű lesz Belgrád történetét legalább vázlatban leadnunk.

Három neve is van a szerbek fővárosának: Belgrád, Dar ul Dzsihad és a magyar Nándorféhevár. Szerb, török és magyar nevek, emlékeül, jeléül annak, hogy ez a város, amely ma a szerbeké, volt mártörök erősség is és volt magyar birtok is. A város török neve annyit jelent, hogy: vallásháborúszínhelye. Irtozatos volt a küzdelem, amelyet itt törökök a szerbek ellen vívtak. A Kalimegdan regélhetne erről, az a Kalimegdan, amelynek parkja most a belgrádi elkölelések setahelye, de ahol azelőtt nem ilyen nyugalmas élet volt: itt verték le az akkor már folytonosan mozgó szerbeket.

Belgrádnak mai szerb neve sem az eredeti név, volt a városnak latin neve is — Singidinum — mert Belgrád sztratégiai fontosságát már a rómaiak felismerték. Utóbb avaroké, majd bolgároké, még később a bizánci császároké lett a város. Nihilász görög parancsnoktól foglalta el Géza és László hercegek támogatásával Salamon magyar király és ekkor lett Belgrád először a magyaroké. Utóbb megint a görögöké lett, akikől III. Béla király foglalta vissza.

Belgrád további történetje szorosan összefügg Magyarország történelmével és a hadihistóriában kimagasló szerepet játszik. Hunyadi János és Kapisztrán János Belgrádnál vívták nevezetes kereszt-hadjáratukat 1456. júliusában és ugyancsak Belgrádban folyt le az a jelenet Hunyadi László és Cillei Ulrik között, melyet irodalmunk több terméke is tárgyál szolgált. 1521-ben lett Belgrád a törököké. II. Szolimán szerezte meg árulás útján, ostrommal nem tudta bevenni, a vár husz ostromot vissza tudott verni.

Belgrád ezután török kézben maradt egészen a török hódoltság végéig, sőt még azontúl is két esztendeig. 1688-ig. Ebben az évben Savoyai Jenő elfoglalja, de már 1690-ben Köprili Musztafa újra visszaveszi s az 1699-iki karlovi béke is török kezén hagyja Belgrád várát. 1617-ben Savoyai Jenő herceg bravuros támadással megszerzi a várat, ekkor huszonegy esztendeig keresztény kézen is marad, de 1738-ban Belgrád újra a törököké és most már az övék marad 1789-ig. Ebben az esztendőben Laudon tábornok négyszáznegyvenöt ágyúval ostromolja a várat és kemény tusa után be is veszi. A szisztovai béke értelmében 1792-ben Belgrád megint csak török kézre jut.

Ezután következik a szerb felkelés s ettől fogva Belgrád helyzete felemás. A város fővárosa ugyan az új fejedelemségnek, de a fellegvár a török tarja megszállva egészen 1867-ig. Ez a felemás állapot nem egyszer furcsa helyzetet teremtett. 1862-ben például a vár parancsnoka bombázza a várost és a nagyhatalmakkal kell közbelépniök, hogy a baj megszűnjék. A nagyhatalmak közbelépésére a törökök végre 1867-ben átadják a fellegvárat, a gyűlölt török katonaság elvonul, a felföld eltűnik a vár ormáról s a török lakosság túlnyomó része is elhagyja a várost. 1882. március hatodikán Obrenovics Milán fejedelem királyltyá proklamálja magát s Belgrád azóta királyi székhely.

Belgrádot Zimomyal vasúti hid köti össze. A Száva-folyó itt mintegy négyszáz méter széles és a két ország határa a folyó közepe. A Száva torkolata körülbelül harmadfél kilométernyire van a hidon alul. Zimony és Belgrád közt a hidon kívül gőzhajók is közvetítik a forgalmat. A hid nemzetközi jog védelme alatt áll és így a szerbek megsér-

tették a népjogot, amikor a hidat felrobbantották. Ennek megtorlására kezdtek csapataink Belgrád bombázását.

Belgrád mai erődtései nagyrészt abból az időből valók, amikor Savoyai Jenő volt a vár ura. Az erődtés két részből áll: a felső és az alsó várból. A felső vár a hadiszigettel szemben egy ötven méter magas, meredek lejtőjű mészplatón van, a plató lábánál pedig, a Száva és a Duna egyesülésénél van a majdnem teljesen összeomlott alsó vár.

Bécsben mostanában nem ok nélkül dalolják a Prinz Eugen-marsot. Itt, Belgrád alatt vívta Savoyai Jenő herceg legnagyobb hőstettét, 1717-ben, amikor negyvenez emberrel állott a Szászötvezernyi törökséggel szemben és pontosan két hónapi ostrom után bevette a várat. Ennek a csatának az emléke a most énekelt induló. Látjuk tehát, hogy Belgrád földje már ismeri a hősiességet s a magyar győzelmet. Reméljük, hogy az Úr Isten most is megsegíti megszentelt zászlainkat.

Linck felfogása Flavius Josephus tanúságáról.

Irta: Timár Sándor.

Az Úr Jézus történeti létét isteni Gondviselés folytán kiváló nem keresztény írók is bizonyítják, még pedig három nyelven, latinul, görögül és zsidóul. Latinul Tacitus, „Annales”-ében Suetonius XII. Vitae Imperatorum c. művében és Plinius Trajanushoz írt levelében tesznek tanúságot Jézusról — zsidóul a Talmud görögül pedig Flavius Josephus. Ezek alapján „ha a Keresztírás egyáltalában nem volna, sem a kereszténység fönn nem állana, Jézus élete és tettei még akkor is oly bizonyosak, mint a leghitelesebb tények.”¹⁾

Újabbban azonban ép a történeti adatok eredetiségét vonták kétségbe s különösen a nacionalista írók vitatkoztak sokat felettük. Főképp Drews Arthur: Christumythe (Jena, 1910—1911.) c. műve vont magára nagyobb figyelmet, amelyben tagadta, hogy Jézus valószínű történeti személy.

Linck: „De antiquissimis veterum, quae ad Jesum Nazarenum spectant, testimoniis” (Giessen, 1913.) c. művében kimutatja, hogy bármily szigorú kritikának is vetjük alá e történeti tanúságokat, mégis egymaguk elegendők Jézus történeti léte bizonyítására.

A „Theologische Revue” 1914. febr. 3-iki számában Schmidt Kristóf így ír e könyvről szóló ismertetésében: „A könyv-bergi theologiai tanár, Linck Kurt, kétségbevonhatatlan tudományossággal veszi vizsgálat alá Flavius, Tacitus, Suetonius és Plinius Jézusra vonatkozó tanúságát és könyve végén (108. l.) hangoztatja Drews ellen: „Jesum vixisse neutiquam negari potest!” És ezt Linck bátran mondja ki, mert — habár Flaviusnál és Suetoniusnál ma olvasható tanuskodást közbeszűrt részletnek tartja — de Tacitus és Plinius tanúságának hitelét senki kétségbe nem vonhatja.

Igyekezzünk megismerni Linck nézetét Flavius Josephusnak Jézusra vonatkozó tanuskodásáról (könyvének 3—32. lapjain) s azután legalább futólag az ellenkező nézetet is a Theologische Revue (1914. febr. 3., 41—44. l.) alapján.

Az Úr Jézusra vonatkozó legrégebb tanu-

1) Uhiyárik: Apologetika. Budapest, 1907. 81. l.

ságtétel Flavius Josephus Antiquitatesében olvasható, még pedig annak két helyén (XVIII. 63. és XX. 200.). Művét saját vallomása szerint Domitianus uralkodásának (81—96.) 13. évében, tehát Kr. u. 93-ban fejezte be 56 éves korában, s benne a zsidó történelmet írta meg a világ teremtésétől Nero uralkodásának (54—68.) 12. évéig husz könyvben. A híres, Jézusra vonatkozó hely a Niese-féle kiadásában (Berlín 1890.) a XVIII. könyv, 63. szakaszában, a Joannes Hudsonus féle kiadásában (Oxford 1770.), amilyen az én kezem volt, a XIII. könyv IV. fejezetének 3. szakaszában olvasható:

„Élt azon időben Jézus, egy bölcs férfiú, ha ugyan férfiúnak kell őt mondani. Mert feltűnő dolgok végrehajtója, az igazságot örömmel fogadó férfiak tanítója, és sok zsidót és sok görögöt vonzott magához. A Krisztus vala ez. És midőn előkelőnek vádjaira Pilatus keresztre feszítette őt, akik őt azelőtt szerették, nem szüntek meg továbbra is szeretni. A harmadik nap feltámadva megjelent nekik, amint az isteni próféták ezt és sok egyéb csodálatos dolgot előre megmondottak róla. És a róla elnevezett keresztény törzs nem szünt meg mostanáig.”

Ezen helynek eredetiségét először Gifanius és Osiander vonták kétségbe a XVI. században s a tudósok mai napig vitatkoznak, vajjon Flavius Josephus könyvének idézett részlete eredeti-e vagy sem.

Az Úr Jézusra vonatkozó eme tanuskodást görögül egy XI. századbeli codexben, melyet a milánói Ambrosiana őriz, egy a Vatikánban levő XIV. századbeli palimpsestben és egy XV. századbeli kéziratban olvashatjuk. Egyik sem maradt fenn épen, többé-kevésbé mindenik át van szöve toldásokkal, úgy hogy sok helyen csak sejtésekkel kell megelégednünk. Ezen aránylag késői kéziratok tanúságára nagyon sokat már azért sem lehet építeni, mert e kéziratok megírása akkor történt, mikor már a művelt világ keresztény volt. Már pedig a Flaviust szorgalmasan olvasgató keresztények, főképp egyházi írók, gyakran meghamisították Josephust. Pl. sz. Jeromos Paulanak és Eustochiumnak Marcellushoz írt levelében, melyet ő mondott tollba, oly szakakat ad Flavius szájába, miniket ő sohasem mondott s nem is mondhatott: Josephus említi, hogy mikor a mi Urunkat megfeszítették, a templom szentélyétől ezen égi hangok halatszottak: „Transmigremus ex his sedibus.” Tehát a késői codexek tanuskodása nem elegendő bizonyíték a kérdéses hely eredetisége mellett.

Nagyon gyanús az, hogy az Eusebius előtt élő összes II., III., IV. századbeli keresztény írók, habár Josephus Antiquitateséről említést tesznek, mégis hallgatnak Jézusra vonatkozó tanúságáról pl. Justinus, továbbá Irenaeus, Clemens Alexandrinus, Tertullianus és Porphyrius. Origenes néhány kijelentése a vitás hely igazságszerűsége ellen bizonyít. Contra Celsum (I. 47.) c. művében ezeket mondja: „Habár Josephus Jézust nem ismeri el Krisztusnak, miközben Jeruzsálem pusztulásának és a templom leromboltatásának okát kutatja, akaratlanul sem jár távol az igazságtól, mikor azt mondja, hogy mindez azért történt, mert az igazságos Jakobot, Jézusnak, kit Krisztusnak mondanak, testvérét, ezt a legigazságosabb embert megölték.” Ily értelemben ír Origenes a Máté evangéliumához írt magyarázatában (X. 17.) és a Contra Celsum LXIX. fejezetében; vagyis hogy Josep-

hus Jézust nem ismeri el a megígért Messiásnak. Pedig ha Origenes a kérdéses helyet, hol Josephus elismeri, hogy Jézus a Krisztus, ismerte volna, ezt semmiesetre sem írhatja. Tehát Josephus Antiquitatesének Jézusra vonatkozó részét Origenes nem ismerte. Amde Origenes ismerte mindazt, ami korában Flavius Antiquitates-ében benn volt. Tehát a kérdéses részlet Origenes korában még nem volt benn Flavius szövegében. Hogy Origenes Josephust jól ismerte, azt abból követtjük, hogy olvasóinak több helyen ajánlja, hogy egyik-másik részletnek nézzenek utána Flavius Josephus művében, ahol azt bővebben megtalálják. Contra Celsum II. 167.: „Si quis certiora cupit cognoscere, legat Flavii Josephi libros duos de Judaeorum Antiquitate.” Contra Celsum I. 14.: „Licet enim volentibus legere duos libros Flavii Josephi de Judaeorum Antiquitate.”

(Folyt. köv.)

Megnyitó.*)

Az a nagy forrongás, amely a kedélyeket ma általában mindenfelé izgalomban tartja, a kedélyek ezen lázas állapota természetesen a gondolkodásra is hat és ez csaknem forradalmi szellemet telíti a társadalom több osztályát úgy annyira, hogy nem sok kell ahhoz, hogy kitörjön és mint minden forradalom romboljon. Azt kérdezem, hogy kívánatos-e — ohajtandó-e ez?

Tudom én azt, hogy a forradalmak a történelem folyamatán nagyon sokszor úgy jelentkeztek, hogy a talajuk annyira elő volt készülve az előző eseményekben, hogy azok kitörése mintegy történeti szükséglet lett. De a történelem beszámol azokról a borzalmasságokról is, amelyek félelmetessé kell hogy tegyenek minden forradalmat és arra a belátásra kell hogy bírják az intézőket, hogy a felmerült kérdéseket úgy igyekezzenek megoldani, hogy ne düljön romba az, amit évszázadok munkája üdvösön alkotott.

Bele sodortatam ebbe a nagy általános ságba, de mintha az ilyen általánosságban könnyebb lenne felismerni az olyan részletet, ami az én tekintetem előtt lebeg.

Nem beszélek arról, hogy a történelem folyamán volt-e ok a forradalmakra? mert hiszen tudjuk, hogy sokszor sok és nagy visszaélések halmozódtak össze. Arról sem akarok szólni, hogy nem lehetett volna-e a korok követeléseit kitérősek nélkül kielégíteni? a kérdéseket másképpen oldani meg? mert az hozzám nem találó igen nagy tárgy. A történetet azonban tudomásul kell venni, de egyuttal abból kell okulni is.

Ma alig van a földnek egy lakott pontja, ahol az emberek között valami oknál fogva forrongás nem volna. Úgy látszik, mintha az emberek mindenképpen veszekedni akarnának. A világszemlében ilyenek találjuk az állapotokat nálunk is, és a sajnálatos benne az, hogy nem igen törekszünk az állapotok orvoslására, akiknek ez állásbeli kötelességük volna. Úgy látszik, mintha nálunk is a forrongásban sokaknak telnék kedve. Én pedig őszintén bevallom, hogy engem ez az állapot nagyon nyugtalanít; nekem forró ohajtásom, hogy mindent el kell követni minden téren, mindenkinek, hogy a kedélyek lehetőleg lecsillapuljanak, a dolgok rendes folyásba jussanak. Hiszem, hogy nem egymagam vagyok ebben a felfogásban. Akikhez szerencsém van

* Tartotta Pál István apát-plebános, az udvarhelymegyei kath. tanítóegylet közgyűlésén jún. 27-én.

szólani, s akik engem megértenek, bátran intézhetem azt a felhívást, hogy álljon elé bárki és mondja meg, hogy nem helyesen, nem jól beszélek-e?

Különös, hogy nálunk a forradalmi elemet és szellemet ma leginkább a tanítóságban találjuk; és ezt akkor, amikor az ugynevezett munkás szocializmus is ezen már túlelt; zajongott ugyan, és elég félelmetesen zajongott, de mégis ma annyira már szelidült, hogy annak részéről forradalomtól tartani nem lehet. A tanítóságnak pedig egy része oly irányzatnak állott a szolgálatába, ami a mi szellemünkkel ellentétes, mert vallásnélküli, sőt vallásellenes és társadalom-felforgató.

Ez különben bennünket nem érint, közvetlenül nem érdekel, mert ez az irányzat, ami egyesületünkön, rajtunk egészen kívül van, ez a szellem tönik messze távol van, de most tanítói körben mutatkozó jelenség — hisszük, hogy muló jelenség, mégis gyűléssünkön alkalmissal felemlíthetjük, legalább szóba hozhatjuk.

Azt hiszem, hogy fölösleges mondani is, hogy ma már olyan korhoz jutottunk, amelyben mindenki megmondhatja, amit meg akar mondani s megmondhatja az illendőség határain belül is a szükségeshez képest kellő eréllyel és nyomatékkal; de a legveszedelmesebb és a legelítendőbb — azoknak állani a felforgatók szolgálatába, akiknek állásuknál fogva épen feladatuk a társadalom nyugalmának védelmezése a művelődés alapjának lerakásához és békés fejlődése biztosításához.

A mi munkásságunk, mint a multkor is nyomatékosan hangsúlyoztam, a hazának és egyháznak szolgálatában áll; a mi feladatunk a vallásos és hazafias szellemet ápolni s erősíteni; s bizony ez elég nehéz feladat, elég munkát ad nekünk, amikor a rossz szellem, a veszedelmes irányzat hullámgűrűi mégis csak elvetődnek erre felé is. Ma oly könnyű az embernek egymással érintkezni — eszmét cserélni, hogy ügyünknek a védelme már csak azért is nehezebb, mert a rossz mindig ragadosabb szokott lenni, hamarabb megkapja az embert, főképp akik alantos műveltségükkel fogva nem is képesek mindenkor helyesen különböztetni — itélni. De erőt ad munkánkhoz hivatásunk tudata s annak megfontolása, hogy mi e földön a legszentebbek, isteni vallásunknak, egyházunknak és hazánkunknak állunk szolgálatában.

(Folyt. köv.)

Mi bizva tekintünk . . .

Mi bizva tekintünk a háborus bonyodalmak kimenetele elé! Bizalmunk alapja az a megnyugtató tapasztalatunk, hogy ami magyar társadalmunk nem demoralizált. A veszély első hire elűzte a lelkekből a nézeteltérések, egyenetlenségek minden árnyát, s a szívekből, a hit és hazafiasság megtisztult forrásából a lelkes szeretet oly megnyilatkozásai törtek elő, melyek megerősítették bizodalomunkat a jövőendő megpróbáltatásokkal szemben.

Sohol se látjuk a veszélytől való gyáva menekülést, avagy a szíkkeblű önzést; ellenkezőleg Isten különös oltalma és kegyelme gyanánt a testvériség valamely meleg árama ömlött szét a haza népein.

Nincs felekezeti, nemzetiségi, osztály stb.

tekintet, érdek, hanem mindezek fölé emelkedve holdog szeretet.

Nem lep meg bennünket az sem, hogy történelmi hagyományainkhoz is híven a magyar nők voltak az elsők, kik a szeretet sugallatát követve az erélyes cselekvés terére léptek *sa hareba conulók családjaiknak testi-lelki szenvedéseinek enyhítésére* sietnek.

A családok, az anyák, hitvesek, gyermekek szenvedik az első sebet a háborúban, s a csaták harcossaihoz hasonlóan lelkükben végig küzdik ők is az egész hadjáratot. Méltán fordul feléjük hatványozott gyöngédséggel, méltán karolja fel őket önfeláldozó készséggel a mi hívő és hazafis szeretetünk. Bizalommal folyamodunk ezért Városunk lelkes honleányaihoz is, hogy a szeretet azon munkaterein, melyeket a háború súlyos következményei mutatnak, az elmaradt családok anyagi gyámolításában, a gyermekek gondozásában, ápolói tanfolyamok végzésében, s majdan esetleg a betegek ápolásában vegyék ki részüket!

Örömmel jelenthetjük, hogy városunk nemes szívű hölgyei lemondva minden kényelemről megindultak gyűjteni a háborúba vonultak családjai részére. A bizottság munkáját, mely fárasztó és nehéz, tegyük könnyűvé lelkesedésünkkel és aldozatosságunkkal.

H I R E K.

— **Személyi hir.** Kovács Lajos kanonok Algyógyfürdőről. Balázs Ferenc kanonok Pöstyénből, Boros József titkár és Lestyán József tanár külföldi utjokról haza érkeztek.

— **Istenben boldogult** kegyelmes Asszonyunk névnapját aug. 3-án még megérte. A központi Oltáregylet s a Közművelődés szerkesztője táviratban fejezte ki hódolatos tiszteletét. Jó kívánságainkat elvitte magával az Égbe s ott imádkozik már most küzdelmes életünkért.

— **Az irgalmas nővérek** templomában a háború idején este 7-kor rozsfüzér átadását tartanak. Katonáink közül sokan keresik fel a gyontató széklet s inakönyveket skapuláret s érmekeket szereznek be.

— **A fiók Oltár-egyletek** vezetőit kérjük, hogy tartsanak gyűléseket egyleteink nagy jötevőjeért s erről lapunkat értesítsék. Sokat veszített benne Erdély, de legtöbbet az Oltár-egyletek. Méltó tehát, hogy halánkat most lerójuk iránta.

— **Óriási a részvét** egész országban püspök urunk édes anyja halála hírére. A központi oltáregyletünk következő sürgönnyel fejezte ki a nagy vesztesége felett érzett fájdalmát: „Majláth püspök Mosdós, Áldott-lelkű jötevőjét s magas fővédőjét mélyen gyászolja, de Isten akaratába megnyugodva, buzgóan imádkozik kegyelmes édes anyjáért a Központi Oltáregylet.”

— **Cserkészzeink a katonáért.** Kedves és felemelő látvány cserkészzeink buzgólkodása a vasúti állomáson, Felsői ruházatban sürgőnek forognak a gulába rakott fegyverek és a heverésző katonák között, kik a csataterre való elszállításra várnak. Vízet hordanak a fáradt katonáknak. Ha pedig katonái vonat áll meg forgalmas állomásunkon, friss italt nyújtanak fel a vasúti kocsikba. Lestyán főgimn. tanárnak ezen eszméje, melynek kivételében maga is személyesen fáradozik, nagyszerűen beválik.

— **Háború és az Eucharistia.** „Mert bi-

zony engemet is meglehetősen áterál a háború, amely ellen legerősebb támaszuk az Eucharistia. „Ha Ó velünk — ki ellenünk?” Azt hiszem, hogy hűveinknek sem ajánlhatunk jobbat, — különösen e nehéz időben — mint az eucharistia vételt. Ilyenkor a szív is fogékonyabb a máskor talán unott „remedium” iránt.”

— **Kereskedelemügyi m. kir. Minister** úrnak folyó hó 4-én kelt 59807. számú rendelete alapján értesítem, hogy a tábori posták működésüket folyó évi augusztus hó 4-én megkezdtek. Postahivatalkok és ügynökségek a tábori postákkal közvetíthető küldeményeket már felvehetnek, magán távirat váltás és magán telefon beszélkedés a hadrakelt seregétől és viszont tilos.

— **Katholikus nagygyűlést,** tekintettel az általános mozgósításra, bizonytalan időre elhalasztotta.

— **Az a rend, pontosság,** ami annyi ember között uralkodik a várban, mindenkit meglep. Nincs verekedés, lopás, betörés, izgágaság — jóllehet se esendőt, se rendőt nem lehet látni. A tisztaság azonban teljesen eltiint a váról, de reméljük, hogy a mozgósítás után lesz a várban is nagy takarítás, mert könnyen kiüthet valami ragályos betegség.

— **Szent István nap.** Az Országos Katolikus Nagygyűlések már több ízben foglalkoztak azzal a kérdéssel, hogy az országos körmenetek jellege nem megfelelően domborodik ki. Az e tárgyban hozott határozatok végrehajtásaként az Országos Katolikus Szövetség az illetékes hatóságok figyelmét erre már több ízben felhívta. A most közeledő Szent István napi ünnepség körvonalai már olyan arányokban bontakoznak ki, amelyek ennek országos jellegét kidomborítják. A püspöki kar a kormány, a hatóságok és hivatalok vezetői, a törvényhozás testületileg illetve nagy képvisellel csatlakozik a körmenethez, amelyet maga a bíboros herceg-primás vezet. A különböző katolikus egyesületek és intézmények és a vidékről felzárándokolók tömegei imponzáns fogjak tenni az ünnepséget. Már eddig Mezőkövesdről egy 500-as csoportot, a felvidékről több száz résztvevőt jelentettek be és ez évben a lipcsei egyetemi halgatóknak éppen akkor Budapesten tartozkodó 120 tagu csoportja, a Corda Fratres nemzetközi egyetemi szövetség magyar osztályának vezetésével szintén meg fog jelenni. Az Országos Katolikus Szövetség a vidékiek nagyobb tömegének elszállásolhatása végett megkereste a Székesfehérváros polgármesterét, hogy az iskolákban számukra helyet adjanak.

— **Kaptuk e sorokat.** Másolat, 6. — Polgármesternek Gyulafehérvár. — Távirat, Nagyenyed. Figyelmeztesse partkülömbőség nélkül valamennyi hatósága területén megjelenő újság szerkesztőjét, hogy hadi eseményekről kizárólag sajtóirodától kapott közleményeket használjanak fel. Ellen esetben a törvény által biztosított legszigorúbb rendszabályokat lesznek kénytelen velük szemben alkalmazni. Szász s. k., kormánybiztos.

— Szám: 56—1914. Eln. — Kormánybiztos úr öméltségének fenti sürgőnyi rendeletét azon meghagyás mellett közlöm szerkesztő úrral, hogy a hadi események közlésére vonatkozólag szigorúan a rendelt értelmében járjon el. Gyulafehérvár s. kir. város polgármesterétől, 1914. év aug. hó 1-én.

Dr. Roska Miklós, polgármester.

— **Fiatallányok otthona.** Évről-évre nagyobb rajokat irányít a vidék Budapest felsőbb iskolái felé és a rajokban mind több és több a deris szín, tanulni vágyó ifjú leányok úde arca. Évről-évre nő azonban a vidéki szülők aggodalma, kire bízzák legdrágább kincseiket. Ez aggodalmon akar könnyíteni gróf Károlyi Lászlóné elnöklete alatt álló Katolikus Háziasszonyok Országos Szövetsége, amely VIII. Mária utca 6. sz. házában apácák, vezetése alatt álló Fiatallányok Otthonává alakította át. Oly nagy keresletnek örvendett ez intézmény mindjárt az első évben, hogy az idén kibővítették és így 35 fiatal lány kaphat szobácskát, fűtést, világítás és teljes ellátással (napi négy étkezés) 70, 80, 90 koronáért, aszerint amint külön szobát kíván vagy beéri másod- harmadmagával. A nővérek szerető gondoskodása — amely bár tudomásul veszi a főiskolai hallgatókat megillető szabad járást-kelest — viszont garancia arra, hogy az odahaza feltéve örvendő virágzások a nagyváros forgatagában is biztos részpartba jutnak.

— **Egy szerb püspök a hűveikhez** Zubkovic György dr. budai görög keleti szerb püspök levélben fordult egyházmegyéje hűveikhez. Pásztorlevelében többek között azt mondja: Azok a bűnös üzemek, melyek fenséges trónörökösünk és hűséges hitvese elleni merényletben tetőpontjukat érték, valamint a magatartás, melyet a szomszédos állam ezen ocsmány gaztett óta tanusított, Monarchiánkat komoly lépés elé állították és háborús bonyodalmak következnek be. Főpásztori lellem mélyén él a biztos remény és tántoríthatatlan hit, hogy egyházmegyében egy lélek sincs, mely nem volna eltelve határtalan hódulattal az uralkodóhoz és hűséggel édes magyar hazánk iránt. Ne felejtsetek el kedves hűveim, hogy bármilyen rendbontás, bármilyen kötelességmulasztás a legszigorúbb büntetéssel jár. Főpásztori kötelességemnek tartottam, hogy e szavakat intézzem hozzátok javatok érdekében. A papság a püspök utasítása folytán ezenkívül felhívta a híveket, hogy a magyar Vörös Kereszt javára, valamint a behívottak családjai számára gyűjtéseket indítsanak.

— **Hadseregünk román katonái** Az aradi Románul vezérekibben foglalkozik a magyar csapatok román katonáival. A többek között azt írja hogy a román katona bátor, harcias, imádja hazáját, a magyar földet. A jelenlegi nehéz körülmények között, mikor a magyar hazának minden fegyverfogható emberére égető szükség van, a román katona — nyomd — tudja kötelességét és azt híven teljesíti is. A nyár derekán, amikor pedig a telire szükséges élelmiszert gyűjtik össze, nincs közöttük egy sem, aki ne örömet ragadna fegyvert hazájáért. Öntudatában vannak, hogy hazafias és emberi cselekedetet tesznek akkor, amikor egy anarchista fészék vadállatias fajzatjait kell kiirtani. A hazának hű fia a román katona! Kicsiny román faluba egy öreg asszony siratja hareba induló fiát. Ne sirj, édesanyám, mindnyájunknak meg kell menteni a hazát, a haza becsületét — vigasztalja a fia édesanyját. Aztán lelkesülten indult, mert büszke hivatására. Minden keservet, multat felejt s a jövőért harcol. A csendes román falvak lakói most fegyvert ragadnak egy szent célért.

— **Csak egy hajszálon fugg a csecsemő élete,** ha emésztése nincsen rendben. Éppen ezért ne mulasszon el gyermekének ideje-

korán Nestlé-lisztet adni, ami által a jövőre nézve magát csak súlyos fájdmaktól és szemrehányásoktól óvja meg. Próbadozokat és tanulságos röpiratot a gyermeknevelésről teljesen díjtalanul küld a Henri Nestlé cég, Wien, I., Biberstrasse 57P.

— Egy levélből vesszük ki ezt a pár sort: Kiszolgált katona vagyok. Ötvenhárom éves. Fáj magyar szívemnek, hogy nem lehetek ott, a hol vérrrel áldoznak a hazának. Érzem, hogy kell valamit tennem. Most kaptam meg az augusztusi fizetésemet. Elküldök belőle száz koronát a hazaértre bevonult katonák hátramaradtjainak. Csász Tamás, állami tanító, Zagon. Milyen nagyszerű tanító lehet, a ki ilyen nagyszerű hazafi!

Szerkesztői üzenet.

Sz.-Pálfalva. Cikke most nem aktuális. A román testvéreink velünk vannak.

Pályázat.

A nyugdíjba-lépés folytán üresedésbe jött harasztosi Kántortanítói állásra pályázatot hirdetek.

Javadalmazás: a) Egy szoba, konyha, kamara, nyári konyha, gazdasági épületek, udvar, veteményes kert és lakbérpótlék: 40 Kor. b) Kézpénzfizetés:

az egyházmegyei alapokból, püspöki uradalmi pénztárból és a hivatkozott: 814 Kor.; a többi az 1913. évi XVI. tv. cikk értelmében államsegély.

Kötelesség: A mindennapi iskola tanulóinak, az I.—VI. oszt. számára előírt püspöki tanterv szerinti tanítása és a kántori teendők végzése, mi a kis kitérőben nem sok dolgot ad. A

kellően felszerelt folyamódványok, folyó évi augusztus hó 31-ig alólirothoz címzve beküldendők. Az állás a kinevezés után azonnal elfoglalandó. Vasuti és postaállomás helyben van.

Harasztos, 1914. július 27.
Torda-Aranyos megye.

Bálint Endre

alesp. plebános, iszkézi elnök.

TELEFON SZÁM 16. **Schäser Ferenc, Gyulafehérvár.** TELEFON SZÁM 16. SZÁM

Feltűnést kelt a teljesen látható írásu eredeti amerikai **FOX-írógép** legújabb modellje.

Díjtalanul bárhol bemutatom.

ÍRÓGÉPKELLÉKEK: szénpapír, szallagok, írógéppapírok stb., különféle gyártmányukat, eredeti gyári árban állandóan raktáron tartok.

Ügyvedeknek és hivataloknak részletfizetésre is szállítok.



SCHÄSER FERENCZ KÖNYV ÉS PAPIR-KERESKEDÉS, KÖNYVNYOMDA, KÖNYVKÖTÉSZET,

fényképészeti cikkek nagy raktára

TELEFONSZÁM 16. **GYULAFEHÉRVÁR** TELEFONSZÁM 16.



Gyertyalámpa egyszerű kivitelben bordóvörös üveggel. 49x115 mm. Ára K. 1.20.



Négyszegletes lámpa. (Kis modell). Különösen utazásra ajánlható. Bordóvörös üveggel feketére fényezve. Ára gyertyával K. 1.20



Sötétkamrai lámpa. Bordóvörös és sárga üveggel. A sárga üveg a pirossal elfedhető, a lampabél kívülről szabályozható. K. 3.75.

Bordóvörös villanylámpák (Gyertyalámpa-fény erősítő) 110 Volt. Ára K. 4.50.



„Toska” levelezőlap másolókeret. Bevágással és kitérővel. Másolásnál a pozitív nem csúszhat el. Alak 9-14 cm. használható azonban 6-9-től 18-24 cm nagyságu lemezeknek is. Felülve, hogy a másolásnál a pozitív 8/10 része látható. Ára K. 1.50.



Üveg-tölcserek. 60 fokban hajlításban, teljesen sima, ferdére lecsiszolt csővel.

Külső átmérő cm.	Ára K.
5	—30
8	—35
10	—40
12	—50
14	—60
16	—70



MENZURÁK üvegből. Csiszolt beosztással. Első kivitel.

Tartalom gr.	Ára K.
10	—40
25	—45
50	—50
75	—60
100	—75
150	—90
200	1.—
250	1.20
500	1.50
1000	3.—



Papírmesétalak. Adt Testvérek gyarmánya. Legjobb gyártmány ezen a téren.

Belméret cm.	Ára K.
5,5—9	—36
8,5—11	—54
9,5—12	—60
10,5—13	—60
11—16	—75
13—18	—90
14—19	—90
19—25	1.80
26—31	3.—
31—37	4.80



Fényképező készülékek, lemezek és kémiai szerekek eredeti gyári árban.



Üvegtálcák fújt üvegből. (Sievert patent) Fehér üvegből, könnyű és nagyon tartós.

Belméret cm.	Ára K.
7—10	—50
10—13	—65
11—16	—80
15—20	1.—
19—25	2.—
26—32	6.—
32—47	9.—
36—42	9.—
42—52	12.—
52—64	19.50

Vidéki megrendelések gyorsan és pontosan eszközöltetnek.

HINGER JÓZSEF

asztalos mester Gyulafehérvár.

Széchenyi-utca 10. szám (sajál ház),
a Jickeli-féle vasraktárral szemben.



Tervrajzok
díjtalanul
készítetnek

Készít: épület munkát, festett, masszív, founnéros butormunkát, portále és boltberendezést, ugyszintén javításokat is elfogad. Szállít és lerak tölgy és bükkparkettát. Árjegyzék szerint irodái, vendéglői és ebédlőszékeket, tükröket méret szerint. — Raktáron tart minden fajta fakoporsókat is.

Szolíd árak!

Szolíd árak!

Lelkisme-
retes pontos
kiszolgálás.

8* 25—52

Fleischer János

(Keresztény katolikus cég.)

egyházi ruha és reverenda szabó
PÉCS, Ferenciek-utca 9. sz.

Évek hosszú gyakorlata képesít a legjobb szabású, minőségű és finoman kidolgozott reverendák és címádák, papi civil öltönyök előállítására. Üzletemet első sorban

Egyházi ruhák

készítésére rendeztem be. **Mindegyik egyházi ruhák:** casulák pluvialék velumok, baldachinumok minisztráns ruhák zászlók, lobogók, karingek, álbák, kehelyruhák stb. készíttetnek.

Nem kell sem Budapestre sem Bécsbe menni. Üzletem **versenyképes** minden pesti vagy bécsi céggel úgy szabászat, mint ár és minőség tekintetében. — Tessék meggyőződni róla.

Egyházi ruhák javítása olcsón és jól eszközöltetnek. — **Költségvetés és árjegyzék ingyen!**

Személyesen is megjelenek.

16* 12—26

Naponta
friss
élesztő!

LABUD JÓZSEF

(ezelőtt özv. Lakner Antalné)

GYULAFEHÉRVÁR, NOVÁK FERENCZ-TÉR
(a városháza szomszédságában.)

Sütőde és lisztraktár

Ajánlom elsőrendű friss süteményeimet, u. m. tejes és vajas kiilit, sós kiilit, sós ínotat, kalácsot, továbbá fehér, barna és félbarna kenyereimet. Dusan felszerelt **lisztraktáromban** házi kenyérnek való legjobb minőségű lisztjeimet, melyek kizárólag csakis a hírneves **NEUMANN TESTVÉREK** cég aradi gőzmalma örleményei.

Naponta
2-szer
kenyer-
sütés.

HARCTÉRI TÉRKÉPEK

Magyar—Szerb hábo- 80 f.
ruról - - - - - ara
Ugyanaz német kia- 120 f.
dásban - - - - - ara

Európai háboru térképe most van készülőbe. ara kb. 2—3 k. lesz.

Megrendelhetők a Püspöki Lyceumi könyvnyomdában Gyulafehérvár.

HIRDETÉSEK felvétetnek a kiadóhivatalban.

A pécsi 1907. évi orsz. kiállításán az Orsz. Ipar-egyesület által nagy ezüst éremmel kitüntetve.

Kisztian József és Fia

méhviaszgyertyagyár méz, fáklya és viasz raktára

Számos évek óta a pécsi székesegyház és más plebániák templomi viaszgyertya, örökmezes, olaj szá litója.

Ajánljuk a főtisztelendő plebános urak becses figyelmébe kitűnő minőségű és az egyház rendelkezésére megfelelő valódi méhviaszból készített templomi és egyéb viaszgyertyáinkat bármily nagyságban és az összes templomi kellékeket. — Kívánatra árjegyzékünket bérmentve küldjük.

Alapított 1829-ben.

Telefonszám: 424.
9/2—41—02

PÉCSETT.

Füzlet: Szigeti országút 3. sz.
Fióküzlet: Jókai-tér 9. szám.

EGYH. NYOMTATVÁNYOK

A plebániáknak és lelkészi hivataloknak szükséges összes kaphatók a Püsp. Lyc. Könyvnyomdában Gyulafehérvárt.

Katholikus családok lapja!

„ÉLET”

Képes heti folyóirat. Előkelő színvonalon szerkesztett szépirodalmi képes lap. Nem hiányozhatik egyetlen katolikus intelligens család asztaláról sem. Szerkeszti jeles katolikus írók gárdája élén Izsófi Alajos. Előfizetési ára egész évre 20, félévre 10, negyedévre 5 K. Szerkesztőség és kiadóhivatal, Budapest, VII., Damjanich-utca 50. Jó lélekkel ajánljuk a változatos tartalmú, aktuális képekben gazdag folyóiratot közönségünk figyelmébe s támogatásába.